Լորտ Գօշըքալէտին: Սորա մանրամասնութիւնները Լոնտրայի թերթերէն թարգմանելու դժուարութիւնը չեմ կարծեր որ ունենաք. բայց և այնպէս՝ այս մարդասիրական գործին մի քանի կէտերը գրի առնուլ աւելորդ չեմ համարիր:

Միթինկը կը բաղկանար 200-ի չափ անձերէ: Նախ՝ Լորտ Գօշըքալէտան բնակը ատենապետութեամբ մը ատեանը բացաւ, և ապա Անգղ. Յանձնաժողովոյն գանձապետ Պարոն Հէնրիք՝ խնդրոյն վրայ մինչև ցարդ ստացած տեղեկութիւնները ժողովոյն ներկայեց. յետոյ Ազնիւ Պ. Ճէյմս Պրայս խօսք առնլով ընդհանուր տեղեկութիւն մը տուաւ դժբաղդ երկրին վրայ. բացատրեց թէ Փոքր-Ասիոյ ո՛ր կողմերն է, թէ ո՛րչափ տարածութիւն ունի, թէ ի՛նչ ժողովուրդներէ և կրօնքներէ կը բաղկանայ. թէ ի՛նչ պատճառներէ յառաջ եկած է, և թէ վերջապէս Անգղ. ազգին կը պատկանի այդ թշուառ երկրին օգնութեան ձեռք կարկառել, քանի որ, կըսէ, Փոքուն Ասիոյ զմեզ պաշտպան հրատարակեցինք ընդհանուր աշխարհի առջև, եայլն և այլն: Ասոնք Պ. Ճէյմս պարզ և մեկին եղանակաւ բացատրելէն յետոյ, Պըրնապի հազարապետը (Մաժօր) ոտք ելաւ: Այս անձը Թուրքօ-Ռուս պատերազմին սկիզբը՝ Նախորդ կառավարութեան կողմանէ յատուկ պաշտօնով մ'արագ ճանրորդութիւն մ'ըրած էր ի Հայաստան, և ի դարձին գիրք մ'ալ հրատարակած է «Հարիւրապետ Պըրնապի ձիու վրայ» մակագրով, որոյ մէջ Հայոցս նկատմամբ հեգնօրէն կը խօսի և մաս մը ճշմարտութեանց հետ մեծ մաս մ'ալ թիւր և սխալ տեղեկութիւններ կուտայ: Թայմզ լրագիրը, ժամանակին իւր գիրքը քննադատելով, իրաւամբ կըսէ թէ՝ «ազգաց վիճակին և հանգամանաց նկատմամբ ձիու վրայ քաղուած տեղեկութիւնք արժանահաւատ չեն կարող լինիլ:» Պըրնապի հազարապետը մէն մի քաղաքի մէջ հազիւ մի քանի ժամ կամ առ առաւելն մի կամ երկու օր կեցած է, և այն ալ կառավարական պաշտօնատունէ 'ի պաշտօնատուն օթևանելով, որոյ տեղեկութեանց ուղղակի աղբիւրն եղած է, ուստի այն Հայն՝ որ իւր գիրքը կարդացած էր կամ անոր վրայ գաղափար մը ունեցած, անախորժ տպաւորութեան յիշատակ մը կը կրէր. սակայն սովելոց Միթինկին մէջ ըրած պարզ և անպաճոյճ՝ ատենախօսութիւնն ամենազգայուն կերպիւ կը նկարագրէր հէք սովելոց թշուառութիւնն այն երկիրներուն մէջ՝ ուսկից ինք անցած էր: Զիս գաւնապէս յուզեց երբոր ըսաւ. «Երևակայեցէք, Տիկնայք իմ և Տեարք, երբ մեք այժմ ձոխ սեղաններու առջև կը բազմիմք, առատ և կուշտ մեր խորտիկները կը ճաշակեմք, մտաբերեցէք որ անդին բիւրաւոր ողորմելիք՝ անխտիր Քրիստոնեայ և Մահմետականք՝ ինչ կուտեն. ահաւասիկ ցուցնեմ Ձեզ կերածնին, ըսաւ, և հանեց գրպանէն ծրարիկ մը, զոր իւր մէկ բարեկամն իրեն ղրկեր էր, պատառ մը այն հացէն՝ որով այդ ժողովուրդները կը կերակրուէին. և ահաւասիկ, ըսաւ, իրենց խորտիկն ու համադամք, որոյ տասներկուերորդ մասն հազիւ հացի գոյացութիւն է, մնացեալն ահա կը տեսնէք որ ծառի կեղևներ, խոտեր և այլ չը գիտեմ ինչ են:» Վերջապէս այդ զինուորական խիստ բնաւորութեան և կրթութեան ներքև այդպիսի փափուկ սիրտ մը ցոյց տալն անակընկալ բան մ'եղաւ, և սիրելի յիշատակի մը տպաւորութիւն ըրաւ իմ վրայ, տարակոյս չը կայ որ ինձպէս շատերն ալ նոյն տպաւորութիւնն ունեցան:

Նաև մեր Լոնտրաբնակ և ընդհանրապէս անդ գրականութեամբ զբաղեալ Պ. Ցակոբեան ալ ատենախօսեց, գլխաւորապէս այն թէ՝ Հայք ուր որ ազատ գտնուեցան այդ աղետէն, չը դանդաղեցան իրենց հայրենակցաց ձեռնտու գտնուելու և այլն. և այլ. Հուսկ յետոյ Պ. Արսէնեան Մանչէսթըրի Հայկական մասնախմբին կողմանէ շնորհակալութիւն յայտնեց ժողովին, որ իրենց երկրին աղետիցը կարեկցութիւն և գութ ցոյց կուտար:

Արդ, ազնիւ բարեկամ, Պըրնապի հազարապետին խօսքերն հարկ է որ մեք Հայքս աւելի ուշադրութեան առնումք. վասն զի խնդիրն աւելի մեզ կը պատկանի և մեր ապագային կը սպառնայ:

Շատ սխալ է այն զրութիւնն, որ ամեն ինչ օտարէն կը սպասէ, որով կարծես թէ կամովին թշուառութեան կը դիմէ: Ո՛ Հայ, դու նախ պէտք է քեզի օգնես, որ քեզի օգնող գտնաս. այս է աշխարհի փորձառութիւնն . . . :

Ուստի՝ մեր ազնուամիտ ազգայնոց, և մասնաւորապէս հարուստներուն ուշը կը հրաւիրեմ, որ իրենցմէ մի քանի հարիւր ոսկի պակսելով բան մը չեն զգար. նմանապէս անոնց՝ որք կարող են իրենց զուարճութիւններէն և ընտանեկան սեղանէն բաժին մը հանել այդ և այդ գրկանաց ենթարկեալ դժբաղդ ժողովրդոց, որոնք՝ «մի փշուր հացի» կ'աղաղակեն: Չեմ կարող չը յիշել նաև անոնք՝ որք իրենց կարողութենէն վեր օգնած են. փա՛ռք և պատի՛ւ այսպիսիններու:

(Մասիս)

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԻՑ

ԲՈՒԽԱՐԵՍՏ, 19 յունիսի: Լուր է տարածված, որ Անգլիան հրաւիրեց Ռումինիային 180,000 ֆունտ ստեռլինգ վճարել Թիւրքիային Կոստենջէյին երկաթուղու համար:

ՐԱԳՈՒԶԱ, 18 յունիսի: Մի պատգամաւորութիւն Դուլցինոյից եկաւ Սկուտարի նահանգապետի մօտ և նրան հարց առաջարկեց Դուլցինօն չէրնոգօրցիներին զիջելու մասին: Նահանգապետը պատասխանեց, որ ինքը չը գիտէ և խորհուրդ տուեց հոգալ Դուլցինօյի պաշտպանութեան համար: Ալբանական միութիւնը 600 զինուորված մարդ ուղարկեց Դուլցինօյի պաշտպանութեան համար, իսկ նրա պահապան զօրքերը հեռացան Սկուտարի:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 20 յունիսի: Մեծ ոկիանոսի ռուսաց նաւատորմի շտաբի գլխաւոր նշանակված է ծովապետ Իսլանբեգով, որ այժմ Նագասակիումն է:

ԲԵՐԼԻՆ, 20 յունիսի: Երէկվան նիստի ժամանակ վերջնականապէս ստորագրված է կօնֆերենցիայի վճիռների ակտը, ընդունված է միայն շրջաբերական, որով կօնֆերենցիայի վճիռները պէտք է հաղորդվեն Թիւրքիային և Յունաստանին:

ԲԵԼԳՐԱԴ, 20 յունիսի: Նովօբազարի նահանգապետ Հասան-փաշա ցանկանալով ընդդիմանալ քրիստոնեաների և Թիւրքերի կռուին, սպանված է ալբանական միութեան կողմնակիցներից: Հեռագրական հաղորդակցութիւնները ընդհատված են:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 20 յունիսի: Պետական բանկի 5% տոմսակը առաջին շրջանի արժէ 93 ր. 75 կ., երկրորդ 92 1/8 ր., երրորդ 93 ր. 50 կ., չորրորդ 93 ր. 25 կ, ներքին 5% առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 229 ր. 50կ., երկրորդ 224 ր., արևելեան առաջին փոխառութեան տոմսակը 92 ր., երկրորդ 91 ր. 75 կ., երրորդ 91 5/8 ր., ոսկի 7 ր. 72 կ.: Ռուսաց 1 րուբլ Լօնդօնի վրա արժէ 25 11/16 պէնս, ռուսաց 100 ր. Բեռլինի վրա 130 մարկ, Համբուրգի վրա 219 մարկ 50 պֆ., Փարիզի վրա 270 ֆր. 50 սանտիմ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, յունիսի 22: «Инвалидъ» լրագիրը հաղորդում է, որ կովկասեան 2-որդ զինուորական կորպուսի գլխաւոր Տէր-Ղուկասով 4 ամսով արձակուրդ է ստանում արտասահմանում բժշկվելու համար:

ՑԵՏԻՆԻԷ, 21 յունիսի: Այստեղ հասան ալբանական ցեղերի մի քանի առաջնորդներ և հանդիսապէս յայտնեցին, որ բոլորովին

որ կերակուր կը տայ աղքատաց մասնաւոր տան մը մէջ մասնաւոր պատրաստութեամբ մը: Միայն կիրակի օրերը բացառութիւն են իբրև սուրբ օր: Նոյն սեղանին վրայ օրական 200-էն 250-ի չափ աղքատներ կը կերակրուին: Ծախքն կը հոգացուի Թուրքիաբնակ բողոքականաց մէջ բացուած ընդհանուր հանգանակութեամբ մը, որ դեռ կը շարունակի: Ինչպէս կը տեսնուի ձեռք առնուած բոլոր միջոցներն հազիւ թէ ժողովուրդը ներկայ սովէն անձնատուր ազատէն մինչև նոր հունձի ժամանակ: Իսկ թէ նոր հունձն կատարեալ յաջողութիւն կը խոստանայ սովն անհետացնելու, զայդ կը խօսենք քիչ մը վերջ:

3) Կը գամք այժմ գրել թէ սովն մինչև ցարդ ինչ չափ կոտորած արեր է և դեռ կանէ: Ներկայ սովը որչափ որ հայերը կոտորելու համար նիւթուած մեքենայութեան մը արդիւնք լինելն յայտնի է արդէն, բայց արդարութիւն կը պահանջէ խոստովանել թէ առաւելապէս քրդաց և թըրքաց քան հայոց աղետաբեր և կորստաբեր եղաւ և պիտի լինի, այնպէս որ գուբն զոր փորեցին, նոքա ինկան անոր մէջ կրնամք ասել կատարելապէս. վասն զի մինչև ցարդ սովամահ հայոց թիւը 500-ի չը հասներ, իսկ քրդաց թէպէտ որոշ վիճակագիր չը կայ, բայց ամեն կերպով հաստատուած է որ իրենց բոլոր թւոյն 1/10-էն աւելին կոտորուած է սովէն կամ ցրուած է անդարձ կորուստի մէջ: Քիւրդերու դիակներն սովորական է տեսնել նոյն իսկ քաղաքի փողոցներուն մէջ ամեն օր և մինչև իսկ կառավարութեան դրան առջև: Գիւղերէ ուրիշ գիւղեր երթալու ճանապարհաց վրայ նոյնպէս սռէպ կը տեսնուին քրդաց դիակներ, որք ինկած են սովամահ: Ամբողջ քիւրդ գիւղեր կան որ փճացեր են կամ մահով կամ գաղթելով: Վերջապէս համառօտ ասել սովը իւր բոլոր ահեղ երևոյթներն քրդաց մէջ երևան հանեց և իւր բոլոր ու ամենամեծ ծանրութիւնը նոցա վրայ թափեց: Ծնողական, որդիական, եղբայրական և ամուսնական կապերու խզումն սովի պատճառաւ՝ միայն քրդաց մէջ տեղի ունեցան, իսկ հայոց մէջ ոչ երբէք: Թէպէտ հայ մեռածներ եղան, բայց իրենց ընտանեաց զիրկը փչեցին իրենց շունչ, իսկ քիւրդերու նման յանցս ճանապարհաց սովամահ ինկալ մնալ և անթաղ մնալով թռչնոց և գազանաց կեր լինիլ և այլն այսպիսի տխուր արկածներ մինչև ցարդ երբէք չը տեսնուեցան և չը պիտի տեսնուին հայոց մէջ: Այս անհուն տարբերութեան պատճառը այն էր, որ քրդերն բնաւ արմտիք չունէին, զի նոքա հողագործ չեն, իսկ հայերն որչափ ալ խեղճ էին, բայց և այնպէս աւելի արմտիք ունէին և ունեն քան քրդեր: Հայոց ունեւորներն օգնեցին չունեւորաց, մինչև որ սովելոց խնամատու մասնաժողովն օգնութեան հասաւ, ալ այնուհետև հայ արարած մը սովէ չը մեռաւ և մեծ յոյս կայ թէ այլ ևս չը պիտի մեռնին: Նոյնպէս կենդանեաց կորուստն ալ քրդաց մէջ աւելի շատ եղաւ քան հայոց: Զի հայոց խոտի և յարդի պաշարներն ալ համեմատելով քրդաց ունեցածներուն՝ աւելի շատ էին: Բաց աստի քրդաց մէջ ժանտամահ մ'ալ ինկաւ անասնոց դիակներ և հում միս ուտելէ, որ ոչ նուազ կոտորած տուաւ նոցա, և որ, կը վախնամք թէ փոխադրուելով ընդարձակի և ընդհանուր ջարդ առաջ բերէ, զի բոլոր գիւղերու մէջ անթիւ անասնոց դիակներ կան ձգուած արևուն դէմ, որք կրնան օդն ապականել: Սովը առաջ բերելու համար մեքենայ պատրաստողն եթէ գիտնար թէ մեծ կորուստ և մեծ հարուած քրդաց կը սահմանուէր, անշուշտ չը պիտի անէր զայս, բայց զի յիմար էր, չը կրցաւ խորհել և հակառակորդին մէկ աչքն հանել տալու համար իւր երկու աչք հանել տուողին նմանեցաւ:

Վերոյիշեալ երեք գլխաւոր գլուխներն գրելէ ետք թէպէտ բաւական երկար եղաւ այս նամակ, բայց որպէս զի կատարեալ և որչափ կարելի է ամբողջ տեղեկագիր մը լինի այս, կարեւոր կը համարիմ յիշել այստեղ նաև թէ սովն ինչ աստիճան սաստիկ է և թէ յաջորդ հնձոց ժամանակ վերջանալու յոյս կայ թէ ոչ: Այդ երկուքն ալ յիշենք և վերջացունենք:

ա) Սովուն սաստկութեան աստիճանն իմանալու համար մեր արգոյ ընթերցողներն թող բաղդատեն հետևեալ թւերն իրարու հետ:

Սովէն առաջ եղած գին. 1 օխա հաց 30 փարայ անցուկ դրամ, (1 լիտ), 6 օխա ալիւր 3—4 ղրուշ, (1 չափ) 33 օխա ցորեն 20—25 ղրուշ, 1 օխա իւղ 10—12 ղրուշ, 1 օխա պանիր 3—3 1/2 ղրուշ, 1 հատ հաւկիթ 1—2 փարա, 1 օխա բրինձ 4—4 1/2 ղրուշ, 6 օխա խոտոր 8—9 ղրուշ, 6 օխա բակլա 4—5 ղրուշ, 1 օխա միս 2—2 1/2 ղրուշ, 6 օխա ճակնդեղ 10—15 փարա, 6 օխա կտաւատի իւղ 30 ղրուշ, 6 օխա չամիչ 18—20 ղրուշ, (1 չափ) 33 օխա գարի 8—10 *) (չափ), 33 օխա տարեկան 12—15 ղրուշ, (1 չափ) 33 օխա կտաւատ 25—30 ղրուշ, 1 բեռ յարդ 1 բարդ (30 խուրձ) խոտ 20—22 ղրուշ, 1 լիտր կտաւատի ձէթ (կուպ) 2—2 ղրուշ: Հիմակուան գին. 1 օխա հաց 8—9—11—12 ղրուշ անցուկ, (1 լիտ) 6 օխա ալիւր 75—85 ղրուշ, (1 չափ) 33 օխա ցորեն 400—450 ղրուշ, 1 օխա իւղ 44—48 ղրուշ, 1 օխա պանիր 12—14 ղրուշ, 1 հատ հաւկիթ 18—20 փարա, 1 օխա բրինձ 20—22 ղրուշ, 6 օխա խոտոր 140—150 ղրուշ, 6 օխա բակլա 36—40 ղրուշ, 1 օխա միս 10—12 ղրուշ, 6 օխա ճակնդեղ 15—18 ղրուշ, 6 օխա կտաւատի իւղ 180 ղրուշ, 6 օխա չամիչ 96 ղրուշ, (1 չափ) 33 օխա գարի 350—400 ղրուշ, (1 չափ) 33 օխա տարեկան 300—350 ղրուշ, (1 չափ) 33 օխա կտաւատ 400—430 ղրուշ, 1 բեռ յարդ 160—180 ղրուշ, 1 բարդ (30 խուրձ) խոտ 240—260 ղրուշ, 1 լիտր կտաւատի ձէթ (կուպ) 50—60 ղրուշ:

Բաւական կը համարենք այսչափն դնել: Մնացեալն ալ վերոյիշեալ համեմատութեամբ պէտք է հասկնալ: Բայց յիշել արժան է որ թէ յիշուած նպաստներն և թէ ուրիշ ուտեստներն անունով միայն գին ունեն, իսկ ուզուած ատեն անմիջապէս ձեռք բերել կարելի չէ, այլ մեծ դժուարութեամբ կը գտնուին: Պէտք է գիտնալ նաև թէ գիներն միայն մէկ ամսի մէջ յանկարծական կերպով չը բարձրացան այնչափ, որչափ նշանակած եմք, այլ քիչ քիչ, օրէօր աւելնալով հասան ներկայ գնոյն, զոր նշանակեցինք ճիշդ այսօրի հրապարակագինին համեմատ:

Երկարաբան չը լինելու համար ընթերցողաց կը թողումք մակաբերել և ինքն իրենուն դատել թէ որչափ համեստ կարողութեան տէր գերդաստաններ կործանեցան նիւթապէս, թէ քանի չափաւոր հարուստ տուներ սնանկացան և թէ վերջապէս ժողովրդեան այն դասակարգ՝ որ օրական աշխատութեամբ կապրէր չունենալով ոչինչ եկամուտ և որ ամեն երկրի մէջ ժողովրդեան մեծամասնութիւնը կը կազմէ, ինչ աստիճան թշուառութեան ենթարկեցաւ այս ահագին թանգութեան երեսէն, որոյ նման երբէք տեսնուած չէ եղեր ի վաղ ժամանակից մարդոց օրով և թէ որչափ մեծագումար պարտքեր դոյացան այն դասակարգին վրայ:

Վերջին նիւթերնիս է պատմել թէ սովու բարձման համար ինչ հաւանականութիւն կայ:

Առ այժմ ընդհանուր հաւանականութիւնն այս է, թէ առաջիկայ հնձոց ժամանակն կը վերջանայ սովն, ասոր պատճառ այն է որ այս ձմեռ շատ յորդ ձիւներ եկան և ջուրն շատ առատ է, նաև գարնան անձրևներն ալ իրենց ժամանակին եկած են, միայն երկու անգամ անձրև մնացած է. եթէ անոնք ալ պէտք եղած օրերն տեղան, ալ կրնանք բոլորովին յուսալ սովու բարձումն: Սերմանուած արմտիքը բաւական են, եթէ արդիւնաւէտ լինին, զի թէպէտ այս գարուն ոչինչ սերմանողութիւն չեղաւ, բայց աշուն չափազանց սերմ ցանուած է, որոյ բոյսը շատ սքանչելի է առ այժմ: Նաև լուրեր հասան այստեղ թէ Ասորեստանի, Քիւրդիստանի և Պարսկաստանի հունձքերն ալ շատ առատ լինելու յոյս կընծայեն: Բայց բոլոր ասոնք ենթադրութեանց սահմանին մէջ են տակաւին և չեն կրնար իրականութեանց տեղ բռնել: Այլ թէ կայ մի բան որ ճշմարիտ է այս մասին, այն է որ եթէ հունձերն առատ լինին, սովն կը վերջանայ: Բայց թէ առատ պիտի լինի՞ն, պէտք է ժամանակին սպասել, իսկ թէ հունձերն առատ չեղան, այն ատեն ինչ պիտի լինի այս երկրին վիճակը, կը սոսկամ ասել . .

Նամակս վերջացունելէ առաջ մի աւետիս տամ ընթերցողաց, որ այս տեղեկութեանց վրայ վշտացած սրտերնին փոքր ինչ մխիթարուի: Այդ աւետիսն այս է: Մայիս 2-ին գաւառիս երեսփոխանական ժողովը իւր ներկայ 31 անդամոց 31 քուէներովն Խրիմեան սրբազան հայրիկն ժողովրդեան անսահման բերկրանաց և բաղձանաց համեմատ ընտրեց առաջնորդ Վասպուրականի:

Սմբատ

---

*) 1 չափ 33 օխա է, 1 լիտրն 6 օխա, 1 օխան 400 դրամ, 144 դրամն 1 լիպրէ, կամ ուրիշ հաշուով, 3 դրամն 10 գրամ է ըստ գաղղիական չափուց:

հրաժարվում են Չէրնօզօրիայից ընդդիմադրելուց: Միւս կողմից պլրանական նշանաւոր ոյժեր հաւաքվեցան Մօզուրայի մօտ, Պօնիցայում և սպառնում են Աւստրիային. Նրանց դէմ կանգնած են մի քանի բատալիօն Չէրնօգօրցիներ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 21 յունիսի: «Новое Время» լրագրին Սկալկովսկին Շանխայից գրում է, որ չինական զօրքը երկու մասից է բաղկացած. առաջինը մօնղօլօ-մանչուրներից, երկրորդը չինացիներից և ուրիշ ազգութիւններից: Ամբողջ զօրքը միլիցիայի հետ միասին 850,000 մարդուց է բաղկացած, ամբողջ նաւատորմը 5725 նաւատներ ունի 260 հրացաններով: Գլխաւոր ոյժը կազմում են Անգլիայում շինած 8 գնդաձիգ նաւակներ:

ԼՈՆԴՈՆ, 20 յունիսի («Нов. Вр.» լրագրի հեռագիր): Բ. Դուռը բողոքից Բերլինի կոնֆէրէնցիայի վճռի դէմ. սուլթանը սպարագրից Մունիխ-փաշայի կողմած յայտարարութիւնը, որ ուղղած է աշխարհիս երեսին գտնված բոլոր մահմետականներին: Յայտարարութիւնը հրաւիրում է ուղղափառներին ապստամբվել եւրոպական պետութիւնների դէմ խալիֆ պաշտպանելու համար, աչքի առաջ ունենալով այն վտանգը, որ սպառնում է Մահմէդի հաւատին և խալիֆի գահին: Յայտարարութիւնը թարգմանված է արաբական, բուխարական, աֆղանական, սանսկրիտեան լեզուներով և տպված է մի քանի հարիւր հազար օրինակներ: Մօլլաները ուղարկված են տարածելու այդ յայտարարութիւնները ամբողջ Միջին-Ասիայում և Հնդկաստանում: Նախարարեան նահանգում մեծ շփոթութիւն է տիրապետում:

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ ծախվում են օլէօգրաֆիական պատկերներ 20% զիջումով. վերարկուներ 6—9 ր., խոզանակներ պահեստաւորված են լաթի մէջ առանձնապէս անգլիական խանութի համար, ամենալաւ ածելիներ, որկզիկով 4 ր., Շեֆիլդի դանակներ 3—20 ր. գինով, բրիտանական մետաղի թէյամաններ 30 կ.,—3 ր., ցիտրասմագնեզիա, թիւրքական շերբէթ և ծարաւ բաշխող նիւթ 70 կ., ամենալաւ պորտվէյն և խերես 1 ր. 40 կ. շիշը, շամպայն 3 ր. շիշը:

17—20

ՓՈՐՁԱՌՈՒ ՀԱՇՒԱՊԱՀ

Որ նորերումս է եկել, ցանկանում է տեղ ունենալ: Համաձայն է նոյնպէս անցած տարիներից մնացած տարեկան ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ կազմել և թողած ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳՐՔԵՐԸ և ԲԱԼԱՆՍՆԵՐԸ կարգի բերել: Հասցէն թողնել Փարիզ հիւրանոցում № 4:

7—10

Համեմատեցէք անգլիական խանութի թէյի գնով 1 ր. 10 կ., 1 ր. 20 կ., 1 ր. 40 կ., 1 ր. 60 կ., 1 ր. 80 կ. ֆունտի համար այն թէյերի հետ, որոնք ուրիշ խանութներում 30%-ով թանգ են ծախվում և այդ խանութի ֆունտը 2 րուբլիանոց թէյը, ուրիշ տեղ 4 ր. ծախվող թէյի հետ:

18—100

ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ երեխաների 4 ր., տղամարդկերանց 9—20 ր., ամբողջ հագուստը, պիջակ 5 ր., ՈՊՏԵՂ Է ԾԱԽՎՈՒՄ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ: Բամազէյ, պարուսին, տրիկօ, դրապ, փօստի թուղթ, թաւիշ կարասիքի և կառքերի համար, կալենկոր և այլն 25% ուրիշ տեղերից էժան: ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ համեղ մուրաբաներ, կոնֆետներ հացի դէմ, պանիր, մագնեզիա, ամաններ, կարբոլեան փոշի, սապօն, պարսկական փոշի և այլն: Այս բոլորը և ուրիշ շատ ապրանքներ կարելի է գտնել ԱՄԵՆԱԷԺԱՆ գներով ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ:

18—20

ՇՕԿՕԼԱԴ ԵՒ ԿԱԿԱՕ Ֆրէյ և որդիկ, որոնք Փարիզի աշխարհահանդէսի ժամանակ ոսկէ ՆՇԱՆ ստացան, վերջապէս ստացվեցաւ **ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ**: Նոյն տեղ դարձեալ ստացվեցաւ ԹԷՅ մեծ քանակութեամբ: Շատ պատուական թէյ ֆունտը 1 ր. 20 կ., և 1 ր. 40 կ..

10—10

Շուտով մամուլի տակից լոյս կը տեսնեն Պետերբուրգի Փրիօրեան ընկերութեան հետեւեալ հրատարակութիւնների հայերէն թարգմանութիւնները:

I. Լակիզէի «ԵՐՐՈՐԴ ՌՈՒՍ» II. Ավենարիուսի «ԻՆՉ Է ԽՕՍՈՒՄ ՍԵՆԵԱԿԸ» III. Սմիրնովի «ՀՈՐԹԱՐԱՆ:» Դորանցից մեկը արդէն մամուլի տակ է:

ԲԷԱԼԱԿԱՆ դպրոցի 6-դ դասատան ԱՇԱԿԵՐՏ ցանկանում է մասնաւոր ԴԱՍԵՐ ունենալ և ՊԱՏՐԱՍՏԵԼ երեխաներին այդ դպրոցի ԶԱՆԱԶԱՆ ԴԱՍԱՏՈՒՆՆԵՐԻ համար: Հասցէն «Մշակի» խմբագրատանը:

2—2 (2)

ԲԺՇԿԱՆՈՑ

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ 9-ԻՑ ՄԻՆՉԵՒ 1 ԺԱՄԸ:

Երկուշաբթի. Գավրօնսկի կանանց հիւանդ. Գօրալեվիչ ներքին հ., Բօտկինեանց կանանց և երեխաների հ., Քիւշարեանց խիրուրգիական և աչքերի հ., Տանմրօսկի վեներական և կաշու հ., Բարայեան ջղային և հոգեկան հ.:

Երեքշաբթի. Մինկեվիչ խիրուրգիական հ., Վզօրօվ վեներական և բարակի հ., Բէյլի աչքի հ., Բախուտօվ մանկաբարձական, կանանց և երեխաների հ. Կրասնօգլեադօվ, Լիսիցեվ և Վերմիշեվ ներքին հ.:

Չորեքշաբթի. Լիսիցեվ և Բուդզօվսկի ներքին հ., Տէյմրօսկի վեներական և կաշու հ., Աստուածատուրօվ կանանց հիւանդութիւնների:

Հինգշաբթի. Վզօրօվ վեներական և բարակի հ., Բօտինեանց կանանց և երեխաների հ., Լիսիցեվ և Վերմիշեվ ներքին հ., Քիւշարեանց սիֆիլիսի և ոսկրեան օրգանների հ.:

Ուրբաթ. Գավրօնսկի կանանց հ., Մինկեվիչ խիրուրգիական հ., Կրասնօգլեադօվ և Լիսիցեվ ներքին հ., Բախուտօվ մանկաբարձական, կանանց և երեխաների հ., Տէյմրօսկի և Աստուածատուրօվ վեներական և կաշու հ., Բարայեվ ջղային և ներքին հ.:

Շաբաթ Լիսիցեվ և Վերմիշեվ ներքին հ., Բարօվ կուրծքի հ., Եանկօվսկի վեներական և կաշու հ.:

Բացի այդ բժիշկ Վզօրօվ բժշկանոցի մէջ ընդունում է անվարձ աղքատ հիւանդներին ամենայն օր երեկոյեան 4—6 ժամը:

Բժիշկ Բարաեվ չորեքշաբթի օրերը առաւօտեան 9-ից մինչև 11 ժամը ընդունում է իր տանը բժշկանոցի հիւանդներին էլէկտրիական բժշկութեան և ներքին հ. համար: Բնակարանը գտնվում է Սերգիեվսկայա փողոցի վրա, Բայանդուրովի տանը:

Ատամնաբոյժ Օրբելու աղքատ հիւանդներին բժշկանոցի տոմսակով ընդունում է ամենայն օր, ամենայն ժամանակ:

Բացի կիրակի օրերից ամեն այն օր առաւօտեան 9—11 ժամը բժշկանոցում լինում է մանկաբարձ կին հիւանդ կանանց ընդունելու համար:

Բժշկանոցի դիրեկտոր Լիսիցեն:

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՀԵՍՏ

ԻՒԼԻՒՍ ՀԵՆՐԻԽ ՑԻՄԵՐՄԱՆԻ,

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, ԲՈԼՇԱՅԱ ՄՈՐՍԿԱՅԱ, № 42

Առաջարկվում են արտասահմանի ամենալաւ գործարաններից նորերումս ստացված երաժշտական գործիքներ.

ՋՈՒԹԱԿՆԵՐ 2½ ր., 5 ր., 6 ր., 8 ր., 12 ր., 20 ր., 30 ր., 50 ր., 60 ր. և աւելի թանգ մինչև 150 ր.. ԿՆՏՆՏՈՑՆԵՐ (смычекъ) 50 կ., 1½ ր., 2 ր., 3 ր., 5 ր., 8 ր., և աւելի թանգ մինչև 25 ր., ԱՐԿՂՆԵՐ 2½ ր., 5½ ր., 6 ր., 7 ր., 10 ր. և աւելի թանգ մինչև 20 ր.: Հին իտալական և գերմանական ջութակներ մինչև 600 ր.: ՋՈՒԹԱԿՆԵՐ փոքր դիրքի երեխաների համար 2 ր. 50 կ. մինչև 30 ր.: Ջութակի շկօլա (ինքնուսոյց) 2 ր., 3 ր., 4 ր., 5 ր.: ԱԼՏԵՐ 9 ր., 15 ր., 25 ր., 50 ր. և աւելի թանգ. ՎԻՈԼՕՆՉԵԼՆԵՐ 20 ր., 30 ր., 40 ր., 60 ր., 100 ր. և աւելի թանգ մինչև 600 ր.: Վիոլօնչելի շկօլա 4 ր.: ԿՕՆՏՐԲԱՍ 45 ր., 65 ր., 120 ր. և աւելի թանգ. ԳԻՏԱՐ 3 ր. 50 կ., 5 ր., 10 ր., 15 ր., 20 ր., 40 ր., 50 ր. և աւելի թանգ մինչև 100 ր.: Գիտարի շկօլա (ինքնուսոյց) 1 ր. 50 կ., 2 ր., 3 ր.: ՑԻՏՐԱՆԵՐ 14 ր., 16 ր., 25 ր., 35 ր., 50 ր. և աւելի թանգ մինչև 100 ր.: Ցիտրայի շկօլա 2 ր., 3 ր. 50 կ., նոտաներ 40 կ., 60 կ., 90 կ. իւրաքանչիւր տետրակը: ՄԱՆԴՕԼԻՆ 10 ր., 20 ր., 30 ր., 40 ր., և աւելի թանգ. շկօլա 3 ր.: Ամենալաւ իտալական ԼԱՐԵՐ այդ գործիքների համար. ԿԱՄԵՐՏՕՆ 40 կ., 50 կ., 1 ր., 50 կ., 2. ր., 6 ր.: Սուրգին կանիֆօլ և այլ պատկանելիք: ՄԵՏՐՕՆՕՄ 8 ր., 12 ր.: Երկաթի ծալվող ՊԻՒՊԻՏՐՆԵՐ 5 ր.: Երկաթի ծալվող պլապետրներ մամակալներով 6 ր., 8 ր.: Գերմանական ԳԱՐՄՕՆՆԵՐ 4 ր., 4 ր. 50 կ., 5 ր. 50 կ., 7 ր. 50 կ., 10 ր., 15 ր., 20 ր., 24 ր., 30 ր., 40 ր., և աւելի թանգ. Գարմօնիայի շկօլա և նոտաներ 50 կ., 75 կ., 1 ր., 1 ր. 50 կ., իւրաքանչիւր տետրակը: ԿՕՐՆԵՏ-Ա-ՊԻՍՏԱՆ 18 ր., 25 ր., 30 ր., 40 ր., 60 ր. և աւելի թանգ մինչև 100 ր.: Շկօլա (ինքնուսոյց) 1 ր. 50 կ., 4 ր., 5 ր.: ԱԼՏԳՕՐՆ, ՆՇԱՆԱՓՈՂԵՐ, ՏՐՕՄԲՕՆՆԵՐ, ՖԼԵՅՏԱՆԵՐ 3 ր., 5 ր., 7 ր., 10 ր., 12 ր., 20 ր., 30 ր., 40 ր., 60 ր. և աւելի թանգ. Շկօլա (ինքնուսոյց) 1½ ր., և 3 ր., նոտաներ 40 կ., 1½ ր., 3 ր. իւրաքանչիւր տետրակը: ԿԼԱՐՆԵՏՆԵՐ 6 ր., 8 ր., 10 ր., 15 ր., 20 ր., 30 ր., 40 ր., և թանգ մինչև 60 ր.: Կլարնետի շկօլա 4 ր., Բեկօլօ, Զականի, Ֆլաժօլետներ: Անգլիական ԿՕՆՑԵՐՏԻՆՕ 30 ր., 38 ր., 45 ր., 55 ր., 70 ր., 100 ր., և թանգ մինչև 160 ր.: Շկօլա 3 ր., նոտաներ 50 կ., 75 կ., 1 ր., 1½ ր., Գերմանական կօնցերտինօ 3 ր., 4 ր., 5 ր., 8 ր., 10 ր., 12 ր., 15 ր., և թանգ մինչև 30 ր.: Շկօլա (ինքնուսոյց) 75 կ., նոտաներ 40 կ., և 1 ր. իւրաքանչիւր տետրակը երաժշտական արկղներ 2 ր., 4 ր., 6 ր., 10 ր., 25 ր., 30 ր., 40 ր., 55 ր., 75 ր., 90 ր., և թանգ մինչև 200 ր.: ՖԻՍԳԱՐՄՕՆՆԵՐ 90 ր., 100 ր. 120 ր., 150 ր., 175 ր., 250 ր. և աւելի թանգ. ԳԱՐՄՕՆՆԵՐ ՖԼԵՅՏԻ 40 ր., 45 ր., 60 ր., 75 ր., 90 ր.. ԳԱՐՄՕՆՆԵՐ ֆլէյտ ՕՐԳԱՆՈՎ 175. և 225 ր.: ՇԱՐՄԱՆԿԱ 8 ր., 12 ր., 20 ր., 30 ր., 40 ր.: Իտալական չարմանկաներ 150 ր., 200 ր., 250 ր.: ՕՐԳԱՆՆԵՐ թռչունների համար 10 ր., 15 ր.: Թմբուկներ, լիտավրներ, բունչուկներ, բանդօնիօն, մետաղական չրխկոցների բռնակներ, կաստանիետներ, դարմօնիներ և այլն:

Օտար քաղաքներից ստացված պատուէրները կատարվում են անյապաղ և ճշգրութեամբ: Ճանապարհածախսը գնողինն է. Ուղարկվում են հատով և մեծ քանակութեամբ.

1—1

На Воронцовской Набережной, въ домѣ Г-жи Варламовой отдается въ наемъ квартира о 5 комнатахъ, съ кухнею, большою конюшнею и сараемъ. Объ условіяхъ спросить въ Тифлисской Городской Управѣ.

Ծախվում են ԸՆԿՈՒԶԵՆՈՒՑ լաւ շինված ՊԱՀԱՐԱՆՆԵՐ (շկաֆներ) իրանց բոլոր յարմարութիւններով: Կարելի է տեսնել ամենայն օր Սօլօլակ, տուն իշ. Սումբատովի, Վարշավսկայա պեկարնիա:

1—5 (2)

Յուլիսի 1-ից ՎԱՐՇԱՎՍԿԱՅԱ ՊԵԿԱՐՆԻԱՅԻՆ կից կը բացվին ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ, որտեղ կարելի կը լինի ստանալ ԿԱՖԷ, ՇՕԿՕԼԱԴ, ԹԷՅ և պատրաստված հանքային դաղացան ՋՐԵՐ:

1—40

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Հրացաններ, ռեվօլվերներ, դանակներ, գրիչներ, անուշահոտութիւններ, սապօն, զուլպաներ, թաշկինակներ և այլն, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՄԱԳԱԶԻՆՈՒՄ:

9—20

Մամուլի տակից դուրս եկաւ և ծախվում է Զաք. Գրիգորեանցի «Կովկասեան գրավաճառանոցում» Ընդհանուր աշխարհագրութիւն. Ա. տարի, Նախագիտելիք (հայրենագիտութիւն Թիֆլիսի) 5 պատկերներով. Աշխատասիրութիւն Ն. Սիմէօնեանց: Գինն է 35 կոպ. դամարով սանդներին 20% զիջումն կը լինի:

Մամուլի տակ են, Ընդ. Աշխ. Բ. տարի, մասն ուսումնական (մաթեմատիկական) և Բնական և Ընդ. Աշխ. Գ. տարի, մասն քաղաքական: Վերջին երկու գրքերի տպագրութիւնը աւարտելուց յետոյ կը հրատարակուին նոյն գները: Օտար քաղաքացիք գրեմ են:

Въ Тифлисъ. Кавказская книжная торговля З. П. Грикурова.

10—20

Вишелъ изъ печати и поступилъ въ продажу VI томъ **„Сборника свѣдѣній о Кавказѣ“**, изданія Кавказскаго Статистическаго Комитета, содержащій въ себѣ:

«Тифлисъ по однодневной переписи 25-го марта 1876 г.»

всего 570 страницъ in 4, съ 19-ю приложеніями, а именно:

1) 15 литографированныхъ раскрашенныхъ графическихъ таблицъ;

2) 2 вида Тифлиса: по Шардену (1671 г.) и Турнефору (1701 г.);

3) копія съ плана Тифлиса по царевичу Вахушту (1739 г.);

4) планъ современнаго Тифлиса.

Продажа производится въ книжныхъ магазинахъ: Беренштама, Кавказской книжной торговлѣ и Центральной книжной торговлѣ. Цѣна **4 руб. сер.**; на пересылку прилагается за 5 фунт.

Дозволено Цензурою 23 Іюня 1880 г. Тифлисъ. Տպարան Ա. Ա. Միխելսոնի Типографія А. А. Михельсона